

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ กระนวน จังหวัด ขอนแก่น
ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เดือน กรกฎาคม พ.ศ ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายพิษณุพงษ์ วิลาวัณณ.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๑๐๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองสูงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ๔๐๑๗๐
โทรศัพท์๐๙๔-๕๒๕๖๙๙๙..... Facebook.....พิษณุพงษ์ วิลาวัณณ.....Line-.....
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๘
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา.....มัธยมศึกษาตอนปลาย.....
สถาบันการศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (ศกร.).....
คณะ/สาขาวิชา-.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๘๐,๐๐๐..... บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลักเกษตรผสมผสาน.....
๒. แปลงเรียนรู้ จำนวน ๕ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
- ๑. การปลูกผักในโรงเรือน
 - ๒. การเลี้ยงไก่
 - ๓. ไม้ผล (ฝรั่ง, มะม่วง)
 - ๔. การเลี้ยงปลาในบ่อดิน
 - ๕. การเลี้ยงไก่พื้นเมือง

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การปลูกพืชผักปลอดภัย
๒. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๓. การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
๔. การปรับปรุงบำรุงดิน
๕. การอนุรักษ์ดินและน้ำ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปลูกพืชผสมผสาน
๒. การปรับปรุงบำรุงดิน
๓. การลดต้นทุนการผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง
๒. เกษตรทฤษฎีใหม่
๓. บัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนการผลิต

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
๒. การเลี้ยงปลาในบ่อดิน
๓. การเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๔. การทำดินเพาะต้นกล้า
๕. การเลี้ยงผ้า

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร “การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืน”

การทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ (Aerobic Composting) เป็นการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุโดยจุลินทรีย์ที่ต้องการออกซิเจน ทำให้ได้ปุ๋ยหมักคุณภาพดี มีกลิ่นไม่เหม็นเน่า และย่อยสลายเร็วกว่าแบบไม่เติมอากาศ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะปฏิบัติจริง สามารถผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศด้วยตนเองได้
๓. เพื่อส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดต้นทุนการผลิต และรักษาสีสิ่งแวดล้อม
๔. เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิตปุ๋ยหมักในชุมชน ช่วยลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

เนื้อหาหลักสูตร ภาคทฤษฎี

๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปุ๋ยหมักและการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ
๒. หลักการทำปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ
๓. ประโยชน์ของปุ๋ยหมักต่อดิน พืช และสิ่งแวดล้อม
๔. ชนิดของวัสดุที่ใช้ทำปุ๋ยหมักและอัตราส่วนผสมที่เหมาะสม
๕. การควบคุมปัจจัยที่มีผลต่อการหมัก (อากาศ ความชื้น อุณหภูมิ)
๖. การเก็บรักษาและการใช้ปุ๋ยหมักให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด

ภาคปฏิบัติ

๑. การคัดเลือกและเตรียมวัสดุหมัก
๒. การจัดกองหมักและการเติมน้ำหมักจุลินทรีย์
๓. การกลับกองเพื่อเติมอากาศและตรวจสอบความชื้น
๔. การสังเกตการสุกของปุ๋ยและการบรรจุเก็บรักษา

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. การบรรยาย
๒. การสาธิตขั้นตอนการทำปุ๋ยหมักจริง
๓. การฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนลงมือทำทุกขั้นตอน
๔. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น / ถาม-ตอบปัญหาหน้างาน

สื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน

๑. ชุดนำเสนอแผ่นพับ / คู่มือการทำปุ๋ยหมัก
๒. วัสดุและอุปกรณ์จริง เช่น ฟาง มูลสัตว์ น้ำหมักจุลินทรีย์ คราด พลั่ว บัวรดน้ำ ถังมือ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดมี โดยการเข้าร่วมประชุม คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด นำเสนอสถานการณ์ของ ศพก. ปัญหา อุปสรรค และความต้องการของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร การเสนอแนวทางแก้ไข เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่และสร้างเครือข่ายภาคเกษตร (วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ กลุ่มแปลงใหญ่) ให้คณะกรรมการระดับจังหวัดได้ทราบ เพื่อจะได้นำปัญหาต่างๆไปสู่การแก้ไขและจัดทำแผนพัฒนา ศพก. ในระดับเขต ระดับประเทศ ต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน (แนบแผนฯในภาคผนวก)

การจัดทำ แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือ "แผนราย ศพก." เป็นกระบวนการสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานของแต่ละ ศพก. ให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

๑. การจัดทำแผนฯ เป็นกระบวนการที่มีการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน โดยมีขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

- ๑) สำนักงานเกษตรอำเภอแจ้งกรอบ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และวัตถุประสงค์การจัดทำแผน
- ๒) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ เช่น ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร ผลการดำเนินงาน ศพก. ในปีที่ผ่านมา ข้อมูลด้านแหล่งน้ำ พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต สินค้าเกษตรหลัก
- ๓) จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ศพก.
- ๔) วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ศักยภาพ และความต้องการของเกษตรกร
- ๕) สรุป แนวทาง/กิจกรรมที่ควรดำเนินงานในรอบปี เช่น การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร การส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต การเพิ่มช่องทางตลาดและแปรรูป การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร

๖) การกำหนดเป้าหมายและกิจกรรม โดย

- จัดทำแผนงาน/กิจกรรมรายเดือน รายไตรมาส โดยระบุ: เป้าหมาย พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบ งบประมาณหรือแหล่งสนับสนุน

- จัดทำ ตารางปฏิบัติการ (Action Plan) ที่สามารถติดตามผลได้จริง

๗) การบูรณาการกับหน่วยงานอื่น

- เชื่อมโยงแผนงานโครงการกับหน่วยงานพันธมิตร เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร, ธ.ก.ส., พาณิชย์จังหวัด, อบต., อบจ., สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน

๘) จัดประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงาน ศพก. ระดับอำเภอหรือจังหวัด เพื่อพิจารณาและรับรอง และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

๒. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนราย ศพก.

ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนราย ศพก. ระดับอำเภอประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบล คณะกรรมการศพก.และแปลงใหญ่ เครือข่าย ศพก. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์เรียนรู้ด้านดินและปุ๋ย คณะกรรมการขับเคลื่อนงานเกษตรระดับอำเภอ ร่วมกันจัดทำแผนฯ และพิจารณาแผน

หน่วยงานสนับสนุน เช่น : กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง (ตามชนิดสินค้าเกษตร) ธ.ก.ส. สำนักงานพาณิชย์จังหวัด อปท. สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

(๑.๑) แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำ การเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรกเริ่มที่หันมาประกอบอาชีพทำการเกษตร ทำในรูปแบบเกษตรเชิงเดี่ยว โดยปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก คือ ปลูกอ้อย และข้าว ไม่มีระบบชลประทาน พบว่ามีปัญหาหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น พื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปัญหาด้านโรคและแมลงทำให้ผลผลิตได้ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ประกอบกับราคาผลผลิตค่อนข้างต่ำ จึงเห็นว่าถ้ายังทำการเกษตรแบบเดิม ๆ จะไม่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน ซึ่งในระหว่างนั้นก็ได้อบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการเกษตรกับหน่วยงานต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งศึกษาด้วยตนเอง รวมทั้งได้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานตามที่ต่าง ๆ ได้เรียนรู้แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้ทรงพระราชทานให้กับเกษตรกร ทำให้เกิดแรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้นในการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชจากพืชเชิงเดี่ยวมาเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน มีการจัดสรรแบ่งพื้นที่ตามทฤษฎีใหม่ ปรับปรุงสภาพดินให้มีความเหมาะสมในการปลูกพืช ทำให้มีผลผลิตออกจำหน่ายต่อเนื่องตลอดทั้งปี มีรายได้มาจากการทำการเกษตรหมุนเวียนตลอดทั้งปี

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาและความท้าทายที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ คือ ปัญหาประสิทธิภาพในการผลิตต่ำทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของดินจากการใช้สารเคมีและการปลูกซ้ำซาก การใช้ปุ๋ยเคมีที่เพิ่มขึ้น แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ปัญหาภัยแล้ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้ฤดูกาลและปริมาณฝนไม่แน่นอน โรคและศัตรูพืชระบาดรุนแรงขึ้น ขาดแคลนแรงงานเกษตร เนื่องจากคนรุ่นใหม่ย้ายไปทำงานในเมือง ขาดระบบบริหารจัดการฟาร์มที่เป็นระบบ เช่น การวางแผนผลิต การจัดการต้นทุน ปัญหาเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น รวมถึงความจำเป็นในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ให้เพียงพอและปลอดภัยต่อผู้บริโภคในชุมชนชุมชน ความท้าทายอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ พื้นที่ทำการเกษตรลดลง ทำอย่างไรจึงจะทำในปริมาณน้อยแต่ได้ผลตอบแทนสูง จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการกระบานการผลิต

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้นำหลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ดังนี้

- สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โดยลักษณะของดิน ดินเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ดินบนปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐-๖.๕) และในดินล่าง เป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

การปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะสมกับการผลิต ได้แก่ การปลูกปอเทือง การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อปรับปรุงบำรุงดินและไล่แมลงศัตรูพืช การใช้เศษฟางข้าวหรือหญ้าแฝกในการคลุมดินเพื่อรักษาความชุ่มชื้น การวิเคราะห์ดินและน้ำ ทำการหมักปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อใช้ในกิจกรรมการเกษตรเอง โดยมีปุ๋ยหมักทั้งแบบแห้งและแบบน้ำ เพื่อปรุงดินในแปลงให้มีความอุดมสมบูรณ์สามารถปลูกผักมีคุณภาพได้ตลอดทั้งปี

- การจัดการน้ำโดยใช้ ระบบน้ำหยดและระบบน้ำสปริงเกอร์ ตามความเหมาะสมของชนิดพืชที่ปลูก เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยให้การให้น้ำแก่พืชมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระบบน้ำหยด มีข้อดี คือ ประหยัดน้ำมาก เพราะให้น้ำเฉพาะบริเวณรากพืช ลดการสูญเสียน้ำจากการระเหยและการไหลบ่า ลดการเติบโตของวัชพืช เนื่องจากพื้นที่อื่นไม่ได้รับน้ำ ให้น้ำและปุ๋ยพร้อมกันได้ ทำให้ปุ๋ยถูกใช้คุ้มค่าและตรงจุด ควบคุมปริมาณน้ำได้แม่นยำ เหมาะสำหรับพืชที่ต้องการน้ำสม่ำเสมอ ลดปัญหาโรคจากความชื้นที่ใบ เพราะน้ำไม่สัมผัสใบและดอกมากนัก เหมาะกับพื้นที่ ลาดชันหรือดินทราย ที่น้ำซึมเร็ว

ระบบน้ำสปริงเกอร์ ข้อดี คือ กระจายน้ำได้ทั่วถึง ครอบคลุมพื้นที่กว้างในครั้งเดียว เพิ่มความชื้นในอากาศ ลดอุณหภูมิในแปลง ช่วยป้องกันความร้อนสะสมในพืช ใช้ล้างฝุ่นและแมลงบนใบพืชได้บางส่วน ที่สำคัญติดตั้งและปรับตำแหน่งหัวสปริงเกอร์และเคลื่อนย้ายได้ง่าย

- สภาพอากาศ ปัญหาที่พบบ่อย คือ อุณหภูมิสูงหรือต่ำเกินไป ฝนตกไม่ตรงฤดู แนวทางแก้ไข คือ การใช้ข้อมูลพยากรณ์อากาศมาวางแผนการปลูกพืช และ การปลูกพืชหมุนเวียนตามฤดูกาล

- การลดต้นทุนการผลิต ได้แก่ การใช้เครื่องจักรกลเกษตร เช่น รถปลูกอ้อย รถตัดอ้อย รถเกี่ยวข้าว การใช้ปุ๋ยผสมตามค่าวิเคราะห์ดิน (ถั่วลิสง) การทำปุ๋ยหมัก การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง

- การลดการระบาดของศัตรูพืช ได้แก่ การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช เช่น เชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย เมตาไรเซียม ใช้กากกับดักแมลง และการปลูกพืชที่หลากหลาย

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกระนวน คือ เทคโนโลยีปุ๋ยหมักเติมอากาศ ช่วยแก้ปัญหาดินเสื่อม ลดต้นทุนปุ๋ย และจัดการเศษวัสดุการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนดังนี้

๑. หลักการของปุ๋ยหมักเติมอากาศ: ใช้พัดลมเป่าอากาศผ่านกองปุ๋ย เพื่อเพิ่มออกซิเจน กระตุ้นการย่อยสลายของจุลินทรีย์ให้เร็วขึ้น ระบบที่เหมาะสมกับพื้นที่ ศพก. (วัสดุ งบประมาณ) คือ กองปุ๋ยอยู่หนึ่ง มีท่อเป่าอากาศ

๒. เตรียมวัสดุและอุปกรณ์

- วัสดุหลัก: เศษพืช เศษหญ้า ฟางข้าว ชังข้าวโพด เปลือกมัน เศษอาหาร
- วัสดุเสริม: มูลสัตว์ (โค กระบือ สุกร ไก่), ดินร่วน, จุลินทรีย์เร่งการย่อย (เช่น EM)
- อุปกรณ์: ท่อ PVC เจาะรู, พัดลมโบลเวอร์, ผ้าใบคลุม, เครื่องวัดความชื้นและอุณหภูมิ

๓. การจัดกองปุ๋ยและติดตั้งระบบอากาศ

- ๑) ปูท่อ PVC บนพื้น (มีรูเจาะห่างกัน) เพื่อให้อากาศเป่าผ่านขึ้นมากองวัสดุ
- ๒) วางวัสดุสลับชั้น วัสดุสีน้ำตาล (คาร์บอนสูง เช่น ฟางข้าว เศษไม้ และ วัสดุสีเขียว (ไนโตรเจนสูง เช่น มูลสัตว์ เศษผัก)
- ๓) รดน้ำให้ความชื้นประมาณ ๕๐-๖๐% (บีบแล้วมีน้ำซึมเล็กน้อย)
- ๔) ต่อพัดลมโบลเวอร์กับท่อ เป่าอากาศตามรอบเวลา (เช่น ๑๐-๑๕ นาทีต่อชั่วโมง) คลุมกองด้วยผ้าใบเพื่อรักษาความชื้นและอุณหภูมิ

๔. การดูแลระหว่างการหมัก

- ๑) ตรวจสอบความชื้นและปรับน้ำตามต้องการ
- ๒) วัดอุณหภูมิ: ควรอยู่ในช่วง ๕๕-๖๕°C ช่วงย่อยสลาย
- ๓) ปรับรอบการเป่าอากาศให้เหมาะสม เพื่อป้องกันกองแห้งเกินไป
- ๔) ระยะเวลา ๒๑-๓๐ วัน จะได้ปุ๋ยหมักสุกเร็วกว่าการหมักธรรมดา

๕. การเก็บและนำไปใช้

- ๑) ตรวจสอบว่าปุ๋ยหมักมีกลิ่นดินธรรมชาติ ไม่มีเศษวัสดุหยาบเหลือมาก
- ๒) ร่อนปุ๋ยเพื่อตัดเศษใหญ่
- ๓) นำไปใส่ในแปลงพืช เพื่อปรับปรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี
- ๔) เก็บส่วนเกินในที่ร่ม แห้ง และอากาศถ่ายเท

ประโยชน์ของการประยุกต์เทคโนโลยีนี้

- ๑) ลดเวลาในการหมักจาก ๒-๓ เดือน เหลือ ๓-๔ สัปดาห์
- ๒) ลดกลิ่นเหม็นและปัญหาแมลง
- ๓) ใช้เศษเหลือการเกษตรให้เกิดประโยชน์

- ๔) ได้ปุ๋ยหมักคุณภาพสูง ลดต้นทุนปุ๋ยเคมี
- ๕) เก็บรักษา ขนส่งสะดวก และประหยัด
- ๖) เหมาะสมใช้ในการผลิตพืชอินทรีย์เพราะไม่ใช้ยูเรียเป็นส่วนผสม

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอาหารกระนวน ได้ทำการเกษตรโดยการนำหลักวิชาการมาใช้ คือ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการปลูกถั่วลิสง (วิจัย) โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนดังนี้

๑. สุ่มเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ ความเป็น กรด-ด่าง อินทรีย์วัตถุ ฟอสฟอรัส และโปแตสเซียม

๒. นำตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์ด้วยสารละลายและแผ่นทดสอบของ DOA-Soil Test Kit

๓. นำแผ่นทดสอบวางบนแผ่นพื้นหลังสีขาว แล้วถ่ายภาพแผ่นทดสอบด้วยโทรศัพท์มือถือโดยให้บริเวณแถบสีของแผ่นทดสอบอยู่ตรงกลางของภาพ และให้มีสีใกล้เคียงกับที่สายตาเห็นมากที่สุด *เมื่อทำการใช้แผ่นทดสอบแล้ว สำหรับชุดทดสอบอินทรีย์วัตถุ (OM) ควรรับถ่ายภาพโดยทันที สำหรับชุดทดสอบฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K) ให้ถ่ายภาพเมื่อระยะเวลาผ่านไป ๑ นาที เพื่อให้สีบนแผ่นทดสอบคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

๔. ใช้เว็บแอปพลิเคชัน เพื่อทำนายผลวิเคราะห์ โดยอัปโหลดรูปภาพของแผ่นทดสอบในช่องของธาตุอาหารที่ต้องการวิเคราะห์อย่างน้อย ๑ ธาตุ และตรวจสอบความถูกต้องของภาพ กรอกข้อมูลรหัสตัวอย่าง (จำเป็น) และข้อมูลอื่นๆ

๕. เลือกประเภทพืช เลือกชนิดพืช และกวดูคำแนะนำการใช้ปุ๋ย ผู้ใช้งานสามารถเลือกประเภทของปุ๋ยได้ตามต้องการ โดยการแปลผลระดับความอุดมสมบูรณ์และการคำนวณคำแนะนำการใช้ปุ๋ยจะเปลี่ยนแปลงไปตามชนิดพืช

ผลการวิเคราะห์และการแปลค่าวิเคราะห์ของดินนาที่ปลูกถั่วลิสง

- ค่าวิเคราะห์ดินที่ได้ คือ
- อินทรีย์วัตถุ = ๑.๗๖ %
 - ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ = ๑๑.๙๐ มก./กก.
 - โพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ = ๔๑๕.๐๔ มก./กก.

- การแปลค่าผลค่าวิเคราะห์ดินที่ได้ คือ
- อินทรีย์วัตถุ = สูง
 - ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ = ปานกลาง
 - โพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ = สูง

๖. ผสมแม่ปุ๋ยอัตรา ตามค่าวิเคราะห์ดินที่ได้ คือ ๔๖-๐-๐ = ๐ กก./ไร่, ๐-๔๖-๐ = ๐ กก./ไร่, และ ๐-๐-๖๐ = ๕ กก./ไร่

๗. ใส่ปุ๋ยที่ผสมตามคำแนะนำ หลังปลูกถั่วลิสง ๑๕ วัน การดูแลรักษา ให้น้ำ กำจัดวัชพืช ฉีดพ่นจุลธาตุ ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคพืช ตามปฏิทินเพาะปลูก เก็บเกี่ยวถั่วลิสง โดยการประเมินความสุกแก่ (อายุเก็บเกี่ยวถั่วลิสง ๑๑๐ วัน)

ประโยชน์การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ย: การวิเคราะห์ดินจะช่วยให้ทราบปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน ทำให้สามารถเลือกใช้ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการของพืชแต่ละชนิดได้

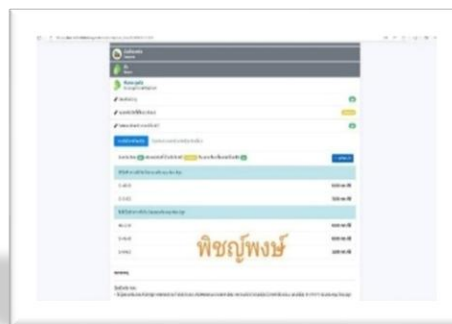
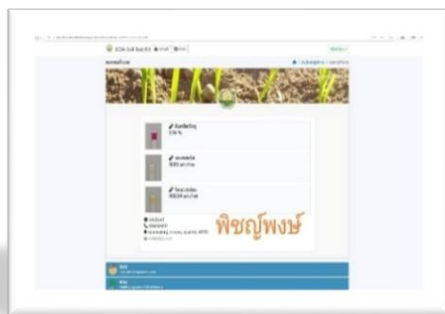
๒. ลดต้นทุนการผลิต: การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยลดการสูญเสียปุ๋ยที่ไม่จำเป็น และลดการใช้ปุ๋ยเกินความต้องการ ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย

๓. เพิ่มผลผลิต: เมื่อพืชได้รับธาตุอาหารที่เพียงพอและสมดุล จะช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิต

๔. รักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน: การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินช่วยป้องกันการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อดิน เช่น ดินเสื่อมสภาพ หรือดินเป็นพิษ

๕. ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม: การใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องตามค่าวิเคราะห์ดิน ช่วยลดการสูญเสียธาตุอาหารลงสู่แหล่งน้ำและลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๕ ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูก จำนวน ๘ (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๒) อ้อย พื้นที่ปลูก จำนวน ๔ (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๓) มะม่วง พื้นที่ปลูก จำนวน ๓ (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๔) ฝรั่ง พื้นที่ปลูก จำนวน ๑ (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๕) ถั่วลิสง พื้นที่ปลูก จำนวน ๒ (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) ปลานิล จำนวน ๘,๐๐๐ ตัว
- ๒.๒) ปลาตะเพียน จำนวน ๒,๐๐๐ ตัว
- ๒.๓) ปลายี่สก จำนวน ๕๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๑๔ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๖ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ดอกกระเจียว	จำนวน ๐.๕ ไร่
๔.๒) มะขามเทศ	จำนวน ๒๕ ต้น
๔.๓) ผักหวานป่า	จำนวน ๒๐ ต้น
๔.๔) กล้วย	จำนวน ๒๕๐ ต้น
๔.๕) ฝัา	จำนวน ๒ บ่อ (ขนาดบ่อ 1.50 x 15 เมตร)
๔.๖) พืชผักต่างๆ	จำนวน ๑ ไร่

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ๔ ชนิด มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ข้าวนาปี	เป็นเงิน ๒,๗๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) อ้อย	เป็นเงิน ๖,๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ไม้ผล (ฝรั่ง มะม่วง)	เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) พืชผักต่าง	เป็นเงิน ๖,๘๐๐ บาท/ไร่/ปี
รวมต้นทุนการผลิต	๑๙,๒๐๐ บาท/ไร่
รายได้	๓๒,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง (ระบุ) พืชผักต่าง ๆ

เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๕๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้
ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง (ระบุ) ฝัา กระเจียว ชะอม ขี้เหล็ก ดอกแค มะนาว ผักบางชนิด

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๕๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้
ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง (ระบุ) กล้วย ผักหวาน มะพร้าว ใผ่ สะเดา

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๗๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง (ระบุ) ข้าว อ้อย ไม้ผล (ฝรั่ง มะม่วง) ถั่วลิสง ปลา

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๙๘,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน มีอะไรบ้าง)

(๑) ประโยชน์ต่อตัวเกษตรกร

๑.๑) ลดความเสี่ยงด้านรายได้ การปลูกพืชหลายชนิดช่วยกระจายความเสี่ยง หากพืชชนิดหนึ่งราคาตกหรือเสียหาย ยังมีรายได้จากพืชอื่น

๑.๒) ลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำหยด ปุ๋ยหมักเติมอากาศ

๑.๓) เพิ่มผลผลิตและคุณภาพ การใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทำให้ได้ผลผลิตมากขึ้นและคุณภาพดีขึ้น

๑.๓) พึ่งพาตนเองได้มากขึ้น มีอาหารกินเองตลอดปีและสามารถขายสร้างรายได้ตลอดปี

(๒) ประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่น

๒.๑) เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ที่เกษตรกรรายอื่น สามารถมาศึกษา ทดลอง และนำวิธีการปลูกแบบผสมผสานกับเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ได้

๒.๒) ลดระยะเวลาทดลองผิดลองถูก เกษตรกรรายอื่นสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของ ศพก. ทำให้เริ่มต้นได้เร็วขึ้น

๒.๓) สร้างเครือข่ายการผลิต ช่วยให้เกษตรกรรายอื่นสามารถรวมกลุ่มผลิต-แปรรูป-ตลาด ร่วมกัน

๒.๔) ยกกระดับมาตรฐานการผลิต เมื่อมีต้นแบบการใช้เทคโนโลยี จะช่วยผลักดันให้เกษตรกรอื่นๆ ปรับตัวและทำการผลิตอย่างมีคุณภาพมากขึ้น

(๓) ประโยชน์ต่อชุมชน

๓.๑) ความมั่นคงทางอาหาร มีผลผลิตหลากหลายตลอดทั้งปีในท้องถิ่น

๓.๒) สร้างงานและรายได้หมุนเวียนในพื้นที่ ทั้งจากการผลิต การแปรรูป และการจำหน่าย

๓.๓) ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ลดการใช้สารเคมีและการปลูกพืชหลากหลายชนิดช่วยอนุรักษ์รักษาดินและน้ำ

๓.๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เกิดความร่วมมือกันมากขึ้นผ่านการแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือกัน

๓.๕) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/สุขภาพ ดึงดูดผู้สนใจ สร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เทคโนโลยี/นวัตกรรมของ ศพก. ไม่ได้ช่วยแค่เพิ่มผลผลิต แต่ยังช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้งในแปลงของเกษตรกรและในชุมชน

๑) ดิน

- ปุ๋ยหมักเติมอากาศ/น้ำหมักชีวภาพ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมี ช่วยรักษาสมดุลจุลินทรีย์ในดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุ
- ปลุกถั่วลิสง ปอเทือง หญ้าแฝก ช่วยป้องกันการชะล้างหน้าดิน ลดการพังทลายของดิน และรักษาความชื้นและเพิ่มไนโตรเจนในดิน
- ไกล่กลบเศษพืช (ฟางข้าว อ้อย) ช่วยรักษาความชื้นในดิน และลดฝุ่น PM ๒.๕

๒) น้ำ

- ระบบน้ำหยด/สปริงเกอร์ ทำให้ใช้น้ำน้อยลง ลดการสูญเสียน้ำจากการระเหย
- การปลูกพืชตามฤดูกาล จะทำให้เกิดใช้น้ำอย่างเหมาะสมตามช่วงฝน-แล้ง

๓) ด้านการลดสารเคมี

- การใช้ชีวภัณฑ์ป้องกันศัตรูพืช ช่วยลดสารพิษตกค้างในดิน-น้ำ-อากาศ
- การใช้กับดักแมลง/แผ่นกาวเหนียว ช่วยลดการพึ่งพาสารกำจัดศัตรูพืช

- การใช้พันธุ์ต้านทานโรคและแมลง ช่วยลดความจำเป็นในการใช้สารเคมี

๔) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

- การปลูกพืชแบบผสมผสาน เป็นที่อยู่อาศัยของแมลงที่เป็นประโยชน์และสัตว์เล็ก
- การรักษาแนวไม้พุ่มหรือไม้ใหญ่ตามคันนาและขอบแปลง จะช่วยดูดซับคาร์บอนและ

รักษาระบบนิเวศ

๕) ผลต่อชุมชน

- ลดปัญหาน้ำเสียและสารเคมีไหลลงแหล่งน้ำสาธารณะ
- ลดวันและฝุ่น PM๒.๕ จากการเผาซากพืช
- เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้กับคนในพื้นที่

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.

๑) รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ทำให้ดินเสื่อมสภาพช้าลง จากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมี

๒) ลดการชะล้างพังทลาย ของดิน เพิ่มธาตุอาหารอินทรีย์วัตถุและจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน จากการปลูกหญ้าแฝก ไถกลบซากพืช พืชตระกูลถั่ว และปลูกพืชหมุนเวียน

๓) ลดการปนเปื้อนของสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำ โดยใช้ชีวภัณฑ์แทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

๔) ปลูกไม้ยืนต้น/ไม้เศรษฐกิจแซมในแปลงเกษตร เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าและช่วยดูดซับคาร์บอน

๕) ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถตัดอ้อย ช่วยลดการเผา ฝุ่น ควัน มลพิษ ทางอากาศ

๖) ปลูกพืชแบบผสมผสาน จะช่วยสร้างระบบนิเวศที่สมดุล

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ ศพก.นายพิชญ์พงษ์ วิลารรรถน เริ่มทำเกษตรกรโดยทำในรูปแบบเกษตรเชิงเดี่ยว คือ ปลูกอ้อยและข้าว อาศัยน้ำฝนในการทำกรเกษตร พบว่ามี ปัญหาทั้งด้านโรคและแมลง ฝนทิ้งช่วง ผลผลิตได้น้อย ต้นทุนการผลิตสูง ประกอบกับราคาผลผลิตค่อนข้างต่ำ มีความเสี่ยงสูง จึงเริ่มสนใจศึกษาหาความรู้อย่างจริงจัง โดยศึกษาด้วยตนเองก่อน ได้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงาน ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ชอบลองผิดลองถูก เมื่อผ่านการทดลองแล้วก็ทำการขยายต่อ ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้ และปฏิบัติจนเห็นผลเป็นเชิงประจักษ์ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่น ได้แก่

๑) เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง นายพิชญ์พงษ์ วิลารรรถน ได้น้อมนำแนว พระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแนวทางหรือหลักในการบริหาร จัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างภูมิคุ้มกันเรื่องขาดแคลนอาหาร โดยมีการวางแผนผังแปลงและแบ่งพื้นที่ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ เน้นความสมดุลและความยั่งยืน โดยยึดหลัก ความ พอประมาณดำเนินกิจกรรมการเกษตรอย่างพอเหมาะกับความรู้อาจความสามารถ แรงงาน และงบประมาณที่มี ตัดสินใจทำอะไรต่างๆ บนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล คิด วิเคราะห์ คำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่เกิดขึ้น และ มีการบริหารความเสี่ยง เตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

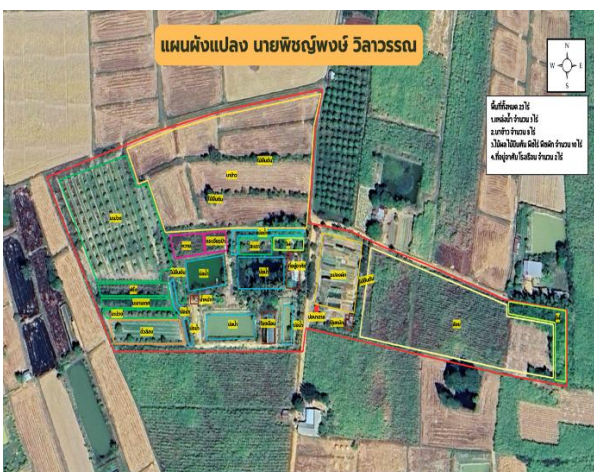
๒) การทำการเกษตรปลอดภัยให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) ในพื้นที่ได้เน้นการปลูกพืชผักปลอดภัย ผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้ภายในพื้นที่ จนได้รับใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ชะอม กล้วย ฝรั่ง

๓) การใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ หญ้าแฝกมีรากยาว หยั่งลึก ที่แผ่กระจายลงดินในแนวตั้ง จึงช่วยอุ้มน้ำและยึดเหนี่ยวดินได้มั่นคง และเมื่อนำมาปลูกเป็นแถวชิดติดกันอย่างแน่นหนาจะช่วยดักตะกอนดิน รักษาหน้าดินได้ดี ซึ่ง ศพก. มีการใช้หญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงใช้คลุมต้นพืชเพื่อรักษาความชุ่มชื้นในดิน เกษตรกรที่สนใจสามารถที่จะมาศึกษาดูงานด้านหญ้าแฝกได้ตลอดเวลา

๔) การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ภายในพื้นที่ ศพก. ได้มีการผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศ และปุ๋ยหมักสูตรอื่น ๆ รวมทั้งน้ำหมักชีวภาพ ไว้ใช้เอง เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ดินเสื่อมสภาพเร็ว ปุ๋ยหมักยังช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ช่วยปรับโครงสร้างของดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช โดยการผลิตปุ๋ยหมักได้รับการอบรมและสนับสนุนจากสถานีพัฒนาที่ดินทุกปี

๕) การปรับปรุงบำรุงดิน ความโดดเด่นของ ศพก. คือ การปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากเดิม ดินบนเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปน ภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐-๖.๕) ในดินบน และเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕) ในดินล่าง ซึ่งไม่เหมาะกับการปลูกพืช ซึ่งเกษตรกรเจ้าของ ศพก. เป็นหมอดินอาสา ได้มีการปรับปรุงบำรุงดิน ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การปลูกปอเทือง การใช้แหนแดง การไถกลบตอซัง การใช้หญ้าแฝกอนุรักษ์ดินและน้ำ การทำปุ๋ยหมักสูตรต่างๆ จนทำให้ดินมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช จึงเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่สามารถเรียนรู้จาก ศพก.แห่งนี้ได้

๖) การขยายพันธุ์พืช เพื่อเป็นการลดต้นทุนพันธุ์พืช เกษตรกรเจ้าของ ศพก. ได้ทำการขยายพันธุ์พืชไว้ใช้เองรวมถึงจำหน่ายให้กับเกษตรกรที่สนใจ ได้แก่ การตอนกิ่ง มะม่วง ฝรั่ง, การติดตา มะนาว ส้มโอ, การแยกหน่อ กล้วย ไข่ และการปักชำ มัลเบอร์รี่ ชะอม เป็นต้น

จัดสรรพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

พืชที่ได้รับมาตรฐาน GAP (กล้วย ชะอม ฝรั่ง)

ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

ปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เปิดพื้นที่ให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้และศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง โดยเนื้อหาการอบรมเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีแปลงเรียนรู้ใน ศพก. เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกพืชผักปลอดภัย การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ การเลี้ยงผ้า การปลูกผักในโรงเรือน การปรับปรุงบำรุงดิน การอนุรักษ์ดินและน้ำ การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมศัตรูพืชด้วยชีววิธี การทำดินเพาะกล้าและดินปลูก การขยายพันธุ์พืช เป็นต้น

เกษตรกรเจ้าของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) สามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ทั้งในรูปแบบการบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติจริงในแปลงเกษตร เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้จริง โดยองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดเกิดจากการปฏิบัติจริงภายใน ศพก. โดยเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มเกษตรกรจากพื้นที่อื่น ๆ ที่สนใจเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นอกจากนี้ ศพก. ยังเป็นศูนย์เรียนรู้ของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร และหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาดิน จุดขยายผลเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ ศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาดิน จุดเรียนรู้งานอนุรักษ์ดินและน้ำ แปลงต้นแบบพื้นที่วิจัยโครงการใช้สารชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืชของ สวพ.๓ แปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผักโดยใช้วัสดุปลูกผสม แปลงเรียนรู้งานวิจัยถั่วลิสงของกรมส่งเสริมการเกษตรและกรมวิชาการ เป็นต้น รวมถึงหน่วยงานอื่นๆ เช่น แหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของพัฒนาชุมชน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (ศกร.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาในพื้นที่ และมหาวิทยาลัย เป็นต้น

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกระนวน เป็นจุดศูนย์กลางในอำเภอที่เกษตรกรสามารถมาพูดคุยแลกเปลี่ยน ปัญหาอุปสรรคที่พบในการทำการเกษตร ได้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและผู้ให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการให้คำแนะนำที่อิงหลักวิชาการและประสบการณ์จริง เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสถานีพัฒนาดิน นอกจากนี้ ยังรับเป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในชุมชน และนำข้อมูลที่ได้รับไปประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เช่น ปัญหาการเผาในพื้นที่เกษตร ปัญหาดินเสื่อมสภาพ ปัญหาการตลาด ช่วยประสานให้เกษตรกรรายอื่น ๆ การเข้าถึงหน่วยงานรัฐ ในการขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งทำให้

เกิดการบูรณาการงานร่วมกัน ระหว่างเกษตรกร เอกชน และหน่วยงานราชการ ทำให้สามารถพัฒนางานการเกษตรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกระนวน เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับเกษตรกร เช่น ราคาผลผลิตทางการเกษตรในตลาดสภาพอากาศ เตือนการระบาดของศัตรูพืช หรือนโยบายและมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรในด้านต่างๆ เช่น การจัดการดินและน้ำ การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมักเติมอากาศ การใช้สารชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช หรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานวิชาการต่างๆ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัย เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้ด้านการเกษตรไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่ โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตในแปลงเรียนรู้ การลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเฉพาะราย (ด้านการปรับปรุงดินและแหล่งน้ำ) เกษตรกรในชุมชนได้เริ่มนำองค์ความรู้ไปปรับใช้จริง เช่น การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรคและแมลง การปลูกพืชหมุนเวียน และการวางแผนการปลูกพืช ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพผลผลิต ต้นทุนการผลิตลดลง การเพิ่มคุณภาพเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาชุมชนร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของเกษตรกร สามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ติดตามให้คำแนะนำสมาชิกปลูกผัก

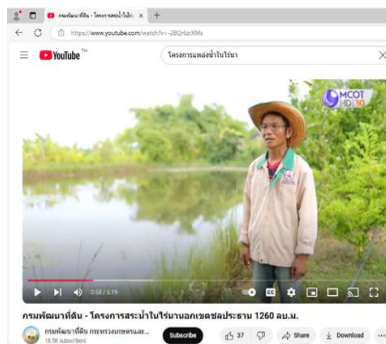
วารสารข่าวสด (หนังสือพิมพ์)

วารสารปิดทองหลังพระ

สื่อวีดิทัศน์ของกรมพัฒนาที่ดิน

รายการแสงแห่งปณิธาน

สื่อวีดิทัศน์ของกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ พัฒนาชุมชน อปท. โรงเรียน และกลุ่มเกษตรกร ในการจัดกิจกรรมอบรม ถ่ายทอดความรู้ รวมถึงการร่วมวางแผนการผลิต การจัดการแหล่งน้ำ การส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัยสู่ชุมชน นอกจากนี้ยังร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และเป็นต้นแบบในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนทางการเกษตรในชุมชน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ ศพก. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กร ในพื้นที่ในการพัฒนางานการเกษตร สร้างแรงจูงใจและความร่วมมือระหว่างสมาชิก คณะกรรมการ เกษตรกร และหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนให้เกิดการวิจัย ทดลอง และ

ปรับใช้วิธีการผลิตให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การเกษตรแก่เกษตรกร ขยายผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ สู่ชุมชนรอบข้าง เป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติทางการเกษตรที่ถูกต้องและยั่งยืน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ได้เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร เป็นจุดเชื่อมโยงเกษตรกร กลุ่มอาชีพ และหน่วยงานภายนอก นำแนวทางเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ หรือการจัดการการผลิตที่มีประสิทธิภาพมาเผยแพร่ ทำให้เกษตรกรในพื้นที่มีทักษะและความรู้เพิ่มขึ้น สามารถนำไปต่อยอดได้จริง เห็นผลลัพธ์จากการนำความรู้ไปใช้ เช่น ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้ เกษตรกรมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เกิดความสามัคคีและการช่วยเหลือกันในชุมชน ได้รับเกียรติให้เป็นสถานที่ดูงานของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในและนอกพื้นที่

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายพิชญพงษ์ วิลาวรรณ เป็นเกษตรกรที่มีความเป็นผู้นำ และมีผลการปฏิบัติงานในอาชีพของตนเองเป็นที่โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ จนได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานต่าง ๆ แต่งตั้งให้เข้าร่วมทำงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยได้เข้าไปทำงานในลักษณะจิตอาสาในหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร อำเภอกระนวน
๒. ประธานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอกระนวน
๓. ประธานอาสาพัฒนาชุมชน (อช.) อำเภอกระนวน
๔. ประธานวิสาหกิจชุมชนผักหนามคำ
๕. กรรมการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ระดับจังหวัด
๖. กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านผักหนาม
๗. กรรมการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอกระนวน (ศกร.)
๘. สารวัตรเกษตรอาสา
๙. หมอดินอาสา หมู่ ๘ ตำบลหนองกุงใหญ่

๑๐. กรรมการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

๑๑. ปศุสัตว์อาสา

๑๒. กรรมการหมู่บ้านผักหนามคำ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายพิชญพงษ์ วิลาวรรณ มีการเสียสละเวลาเพื่อส่วนรวมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน รวมทั้งใช้พื้นที่ของตนเองจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลที่สนใจ โดยมีกิจกรรมที่ทำมีดังนี้

๑. สนับสนุนการทำงานหน่วยงานของรัฐ โดยทำงานจิตอาสา เป็นอาสาสมัครต่างๆ อาทิ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอдинอาสา ปศุสัตว์อาสา และสารวัตรเกษตรอาสา ทำหน้าที่ประสานงาน แจกข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ โดยมีการติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้านและรายงานเหตุการณ์ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการเฝ้าระวังการเกิดภัยธรรมชาติในชุมชน การระบาดของศัตรูพืช การระบาดของโรคในสัตว์ และสถานการณ์ อุทกภัย โดย การสำรวจแปลงพยากรณ์แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร ร่วมติดตามสำรวจ รายงานความเสียหาย สนับสนุน การทดลองทำงานวิจัย การทำแปลงสาธิต การทำแปลงต้นแบบการเกษตร เช่น งานวิจัยของ สวพ ๓ เรื่อง การใช้ สารชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช งานวิจัยของ ศูนย์วิจัยพืชไร่และกรมส่งเสริมการเกษตร การผลิตถั่วลิสง เป็นต้น

๒. ประสานเชื่อมโยงการทำงานของอาสาสมัครเกษตรสาขาต่าง ๆ เกษตรกร องค์กรและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในหมู่บ้าน

๓. ร่วมออกงานจัดบูธ การจัดแสดงสินค้า จำหน่ายสินค้าของเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

๔. เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจ หน่วยงาน สถานศึกษา

๕. เป็นศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ (เครือข่าย) จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเกษตร จังหวัดขอนแก่น

๖. เป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีของสถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น

๗. เป็นศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน

๘. แปลงต้นแบบพื้นที่วิจัยโครงการใช้สารชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืชของ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓

๙. แปลงต้นแบบ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผักโดยใช้วัสดุปลูกผสม สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓

๑๐. เป็นแม่ข่าย แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ (สสส.)

๑๑. ที่ตั้ง ศพก. เป็นจุดเรียนรู้ด้านการเกษตร ที่เกษตรกรทั่วไปสามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านการเกษตรได้ตลอดเวลา และเป็นสถานที่ที่หน่วยงานในพื้นที่มาใช้บริการในการจัดอบรมต่าง ๆ เป็นประจำ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงใหญ่ และตัวเกษตรกรได้ร่วมเป็นวิทยากรด้วย

นอกจากจะเป็นจิตอาสาของหน่วยงานต่าง ๆ แล้วในชุมชนแล้ว ยังเป็นกรรมการหมู่บ้าน ช่วยงานในชุมชน งานวัด สถานศึกษา บริจาคสิ่งของต่างๆ ให้กับผู้ด้อยโอกาสเป็นประจำ (อช.) เสียสละตนเอง ใฝ่หาความรู้ หมั่นฝึกฝนทักษะ โดยการสมัครเข้ารับการฝึกอบรมด้วยตนเอง และศึกษาดูงานตามสถานที่ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ สำหรับนำมาถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- นางสาวแก้วกัลยา ขวัญพรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- นางสาวรัตติยา ดาราพันธุ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
- นางวารุภา พรหมทา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การถอดบทเรียนดำเนินผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีวิธีการดังนี้

- ๑) การประชุมกลุ่มย่อย กับประธาน ศพก.และสมาชิก
- ๒) การสัมภาษณ์เชิงลึก กับเกษตรกรต้นแบบและเจ้าหน้าที่ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงประสบการณ์
- ๓) การสังเกตการณ์ การเป็นวิทยากรในการฝึกอบรม และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า
- ๔) การวิเคราะห์ข้อมูล จากเอกสารรายงาน ภาพถ่าย และบันทึก

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา

- ความพร้อมและภารกิจที่มากของเจ้าหน้าที่และประธาน ศพก. ทำให้กำหนดวันปฏิบัติงานยาก
- ความแตกต่างด้านการรับรู้และประสบการณ์ของของเจ้าหน้าที่และประธาน ศพก. ในข้อคำถาม อาจทำให้ข้อมูลที่ได้อาจมีความหลากหลายและต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์
- การเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูลบันทึกไม่เป็นระบบ ทำให้การรวบรวมข้อมูลใช้เวลานาน

ข้อเสนอแนะ

- ควรวางแผนการถอดบทเรียนล่วงหน้า และปฏิบัติตามแผน
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละประเด็น หากไม่เข้าใจสอบถามไปยังผู้รับผิดชอบจังหวัด และส่งข้อคำถามให้กับประธาน ศพก. เพื่อทำการบ้านก่อนนัดหมายเก็บข้อมูล
- การบันทึกข้อมูลกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แบบฟอร์มที่เข้าใจง่าย

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอกระนวน

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น						
ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๘	หนองกุงใหญ่	นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ	๐๙๔๕๒๕๖๙๙๙

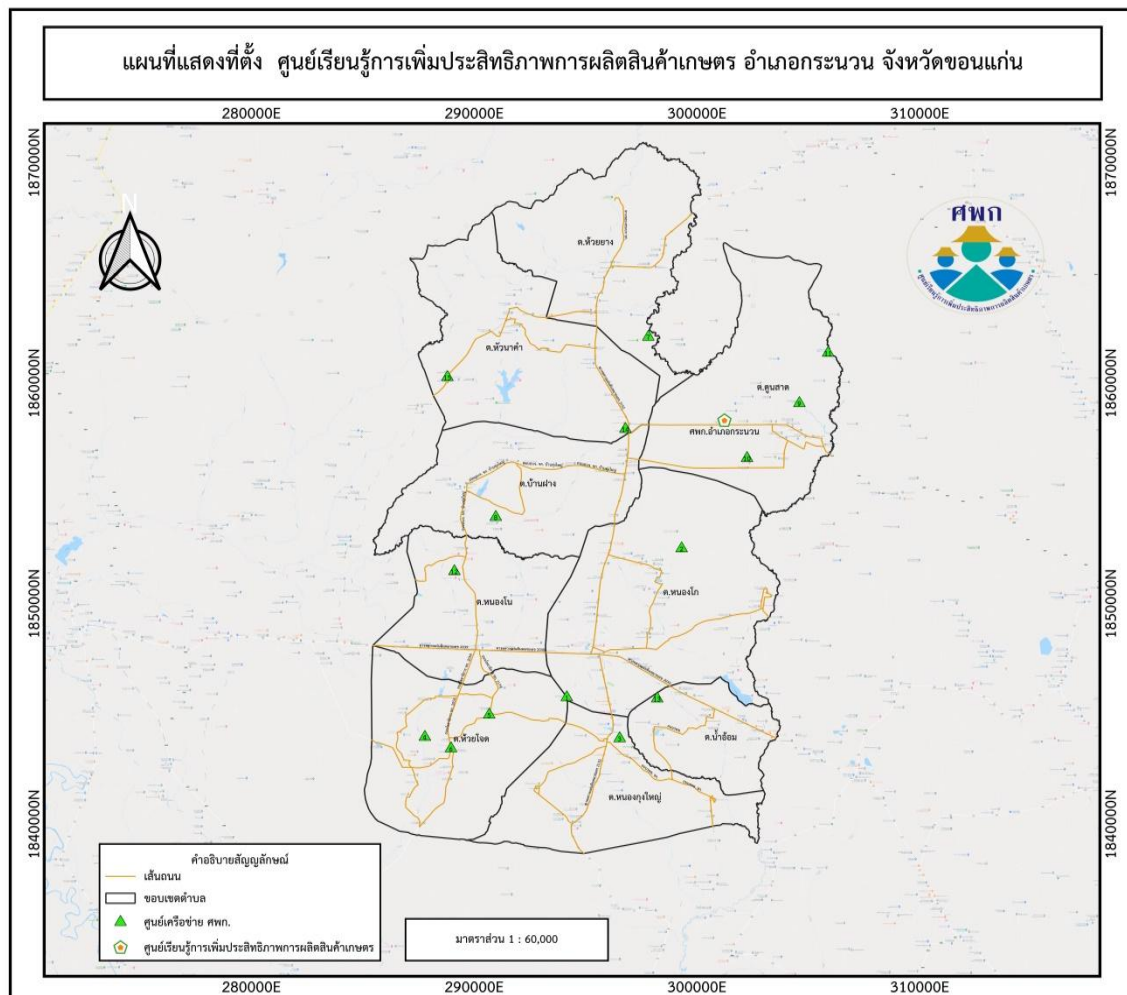
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอกระนวน

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑๓	หนองโก	นางแก้ว ทันขึ้น	๐๘๑๐๖๑๑๙๗๙
๒	เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๕	คูนสาด	นายชีวิน พรหมดวงศรี	๐๘๑๙๗๔๒๗๐๖
๓	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๔	หัวนาคำ	นายบุญเลิศ วงศ์เปรี้ยว	๐๘๑๐๔๗๑๐๗๔
๔	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๖	หัวนาคำ	นายละคร ฝ่ายสงค์	๐๘๒๑๒๗๓๖๓๑
๕	ศูนย์ข้าวชุมชน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑	หนองกุงใหญ่	นายวุฒิไกร วิชัยวงศ์	๐๘๙๗๑๒๙๑๖๐
๖	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๓	ห้วยโจด	นายอนันต์ ศรีชมชื่น	๐๖๕๒๗๘๒๒๔๑

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอกระนวน (ต่อ)

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๗	ไรสเตอร์เบอร์รี่รัฐพร	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๙	ดุนสาด	นายศรายุทธ ดอนคำชัยมงคล	๐๙๓๐๖๕๓๙๙๗
๘	เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๑	บ้านฝาง	นายพรมวิจิตร แก้วไสย์	๐๘๖๒๒๒๑๙๔
๙	กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๒	หนองโน	นางสินวน สีมাত্র	๐๘๓๒๘๔๘๙๒๕
๑๐	เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๕	น้ำอ้อม	นายสนอง ไชยตอกเกี้ย	๐๘๔๓๙๐๘๒๔๓
๑๑	ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๙	ดุนสาด	นายเยี่ยม ศรีพั้ว	๐๙๐๓๔๓๒๕๐๘
๑๒	เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่	๘	ห้วยยาง	นายบุญถม ทาปุ๋ย	๐๘๗๒๑๙๕๔๙๑
๑๓	เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/	๓	ห้วยโจด	นายวิทยา ถาวรสวัสดิ์	๐๘๐๖๗๑๐๔๘๗
๑๔	เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่	๖	หนองโก	นายสุวิรัตน์ รักษาเคน	๐๘๕๔๕๗๓๐๐๔
๑๕	โคกหนองนา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่	๕	ห้วยยาง	นางเบญจทิพย์ เกิดบ้านชั้น	๐๙๓๓๒๓๗๙๕๔

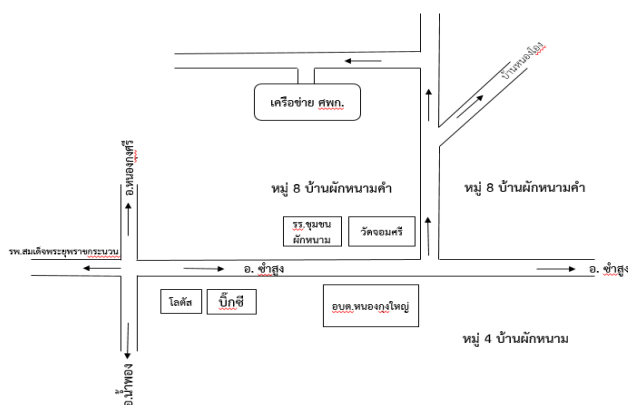
แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและเครือข่าย อำเภอกะนวน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก
อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
 สินค้าหลัก : เกษตรผสมผสาน
 พื้นที่เป้าหมาย : ๒๓ ไร่
 เกษตรกรเป้าหมาย : ๑๖๐ ราย
 สถานที่ตั้ง : หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
 พิกัด : Latitude: ๑๖.๖๖๙๑๔๘๖๗ Longitude: ๑๐๓.๐๙๑๓๕๐๒๓
 X : ๒๙๖๘๖๗ Y : ๑๘๔๓๖๑๒ Zone : ๔๘

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อประธานศูนย์เครือข่าย : นายพิชญ์พงษ์ วิลาวรรณ อายุ ๕๐ ปี
ที่อยู่ : เลขที่ ๑๐๗ หมู่ ๘ ตำบลหนองกุงใหญ่ อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น
เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙ ๔๕๒๕ ๖๙๙๙

สถานการณ์ของพื้นที่ : อำเภอกะนวนประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก พืชที่ปลูกมากในพื้นที่ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา และพืชผัก มีแหล่งรับซื้ออยู่ใกล้ ไม่มีระบบชลประทาน ส่งผลกระทบต่อการผลิตโดยเฉพาะในฤดูแล้งและในช่วงที่มีภาวะฝนทิ้งช่วง ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ เกษตรกรยังนิยมใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในการผลิต ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ ส่งผลต่อรายได้ในครัวเรือน และต่อคุณภาพชีวิต ในปัจจุบันเกษตรกรรุ่นใหม่สนใจการผลิตพืชอาหารปลอดภัยมากขึ้น ลดการใช้สารเคมีค้ำึงถึงสุขภาพผู้บริโภคมากขึ้น แต่ยังมีจำนวนที่ไม่มาก เนื่องจากราคาไม่คุ้มทุนและกลุ่มลูกค้ายังไม่แพร่หลาย

แนวทางการพัฒนา : (๑) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต : ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายเพื่อลดความเสี่ยง
ทำการเกษตรแบบผสมผสาน การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ (๒) การปรับตัวต่อการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : การใช้เทคโนโลยีจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบชลประทานขนาดเล็ก
ในชุมชน (๓) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต : การนำเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำสูงมาใช้ การ
ใช้แอปพลิเคชันในการจัดการฟาร์มและการตลาด การพัฒนาระบบ IoT สำหรับการเกษตร (๔) การเพิ่มมูลค่า

หลักสูตรเสริม : ๑) การเลี้ยงปลาในบ่อดิน ๒) การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ๓) การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๓) การเลี้ยงไก่พื้นเมือง

A man wearing a blue t-shirt and a straw hat is working in a greenhouse. He is holding a small plant in his hands. In the foreground, there are several large, shallow, circular containers filled with green plants. The background shows the structure of the greenhouse and other plants.

แปลงเรียนรู้

เครือข่ายของ ศพก.หลัก : วิสาหกิจชุมชนผักหนามคำ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรอำเภอกระนวน

ชื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นางสาวแก้วกัลยา ขวัญพรม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘ ๖๓๗๖ ๓๑๘๕

